

Plan mot kränkande behandling

Vallens skola

Fritidshem, förskoleklass, åk 1-6

Ansvarig rektor: Maria Timan

Giltighetstid: 231101-241031

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetsätt

Vi på Vallen strävar efter en trygg och tillitsfull arbetsmiljö för både elever och personal där alla elever får förutsättningar att trivas, lära sig och utvecklas. All personal tar ett gemensamt ansvar för elevernas trygghet och studiero under hela skoldagen, såväl i klassrummet, matsalen som på rasten och fritids. Vi på Vallen har ett gemensamt förhållningssätt och genom ett gott pedagogiskt ledarskap främjas, förebyggs och åtgärdas en god värdegrund. I det ingår att kontinuerligt arbeta med skolans ordningsregler så att de blir levande och genomsyrar vår verksamhet.

Det främjande arbetet pågår alltid och bedrivs långsiktigt, kontinuerligt och målinriktat. Alla lärare har positiva förväntningar på elever och klasser. Lärare och elever bemöter varandra på ett positivt och respektfullt sätt. I ord och handling visar både personal och elever respekt för allas lika värde. Undervisningen väver in goda, demokratiska värderingar och vi värnar om att göra eleverna delaktiga. Undervisningen organiseras så att alla elever kommer till sin rätt, utmanas och utvecklas. Arbetet mot kränkande behandling utgör en viktig del för att uppnå skolans vision:

Vallens skolas vision

Vallens skolas målsättning är ett hållbart lärande!

Vi vill skapa en kreativ, meningsfull och tillgänglig undervisning med natur och rörelse som inslag. Våra elever:

- trivs och känner lust att lära.
- är nyfikna och motiverade.
- stöttas och utmanas för att utveckla viktiga förmågor som att vara självständig, ta ansvar och samarbeta.

Vi på Vallen ger alla elever förutsättningar för hållbara kunskaper och färdigheter som en god grund för livet, samhället och ett livslångt lärande.

Vallens skola – lantligt, lustfyllt och lärorikt!

3. Kartläggning av risker

Underlag i Vallens skolas kartläggning är:

- Hälsosamtal i förskoleklass och åk 4 läsår 2022/2023
- Dokumentation av kränkningar i Stella läsår 2022/2023
- Lokal trygghetsenkät i f-åk 6 ht 2023

Sammanfattningsvis upplevs en hög grad av trygghet på skolan. Hälsosamtalen i förskoleklass och åk 4 visar att 90% av eleverna känner sig trygga och att 90% trivs bra eller mycket bra på Vallens skola. I samtalen uppger eleverna att de är till 100% nöjda med skolgården, idrottshallen och matsalen. Skattningen av andra områden är lägre vilket hänger ihop med elevernas upplevelse av trygghet och trivsel: I förskoleklass är det 47% som ofta eller alltid upplever arbetsro, 38% ibland och 9% sällan. Det är 47% som har upplevt att de har blivit kränkta. I åk 4 upplever 0% av eleverna ofta eller alltid arbetsro, 50% ibland, 42% sällan. 19% av eleverna i åk 4 har upplevt att de har blivit kränkta. 100% av eleverna i båda klasserna vet vem de ska vända sig till om de upplever kränkningar. Skolsköterskan har agerat och samverkat med lärare för att på grupp- och individnivå åtgärda de områden som har skattats lägre. Klasslärare har i sin tur genomfört insatser med målet att alla elever ska känna sig trygga och trivas på skolan.

Vallens skolas lokala trygghetsenkät visar att det finns en grundtrygghet hos eleverna och att den stora majoriteten har känslan av tillhörighet på rasterna. Nästan 100% av skolans elever upplever att de har något att göra på rasterna eftersom det endast är 2 elever av 176 som ibland inte har något att göra. Det är också en stor majoritet som uppger att de har någon att vara med utifrån att 2 elever uppger att de inte har någon att vara med och 2 ibland. Både hälsosamtalen och den lokala trygghetsenkäten visar att det sker avvikelser från grundtryggheten på rasterna genom att det sker kränkningar. Den lokala trygghetsenkäten ger bilden att det är ett mindre antal individer som ofta retas eller gör dumma saker. Likaså upplevs vissa platser på skolan som otrygga av ett fåtal elever i vissa klasser. Otrygga lokaler är framför allt toaletten och omklädningsrum men procentuellt är det ett lågt antal, 5% av skolans elever.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Konflikter på raster	Hälsosamtal i förskoleklass och åk 4, dokumentation i Stella, lokal trygghetsenkät	På rasterna befinner sig eleverna på ett större område med en friare och rörligare struktur än i jämförelse med lektioner som genomförs i ett klassrum. I analysen identifieras också ett genusperspektiv genom att det främst är pojkar som har ett normbrytande beteende där både ord och handlingar bryter mot sociala normer och följer könstypiska mönster.

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Utveckla rutiner för att kartlägga elevernas behov och intressen samt anpassa verksamhetens utformning efter vad kartläggning visar	Personalomsättning har gjort att arbetslaget för fritidshem har fått ny sammansättning vilket har påverkat kontinuiteten i kompetenser och roller. Arbetslaget har under läsåret 22/23 fokuserat på att arbeta ihop sig och sätta rutiner tillsammans.	Arbetslaget har satt en struktur för rastverksamheten och nästa steg är att utveckla rutiner för kartläggning och analys.
Utveckla undervisningens innehåll med ett integrerat genusperspektiv och planera konkret undervisning som genomförs i alla klasser.	För lärare f-6 har genus varit ett av flera fokus i skolans systematiska utvecklingsarbete. I det kollegiala lärandet har lärarna fått en gemensam ram och förståelse av skolans nuläge.	Insatsen har lett till en gemensam grund och förståelse inför det fortsatta arbetet med att konkretisera hur undervisningen ska utvecklas samt genomföra det.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Rastverksamhetens utformning främjar, förebygger och åtgärdar alla elevers trygghet.	Utveckla rutiner för att kartlägga elevernas behov och intressen och anpassa rastverksamhetens utformning efter vad kartläggningen visar. Samverka med EHT och lärare f-6 utifrån vad kartläggningen visar	Att alla elever aktiveras för att förebygga och främja att kränkningar och normbrytande beteenden inte sker Att alla elever känner sig trygga	Utvärderas i juni 2023 av ansvariga pedagoger i fritidshem
Undervisningen integrerar ett genusperspektiv för att främja, förebygga och åtgärda könsstereotypiska beteendemönster hos elever	Planera och genomföra innehåll och uppgifter med genusperspektiv i undervisningen i alla klasser Samverka med pedagoger i fritidshem kring elevers beteenden på rasten	Att alla elever förstår och efterlever läroplanens värdegrund Att könsstereotypiska beteendemönster minskar och inte ger upphov till kränkningar och konflikter	Utvärderas i juni 2023 av ansvariga lärare i f-6

6. Delaktighet

Vallens skolas elever görs delaktiga i skolans värdegrundsarbete genom att planen mot kränkande behandling på olika sätt följs upp vid mentorsmöten, klassråd och elevråd. I de olika forumen har eleverna möjlighet att engagera sig och påverka skolans verksamhet och värdegrund. Eleverna diskuterar regelbundet skolans trivselregler för att hålla dem levande. Eleverna görs delaktiga i enkäters resultat genom att lärare återkopplar och för dialog kring resultatet för att tillsammans komma fram till lösningar och förbättringar. Vårdnadshavare görs delaktiga genom att värdegrundsarbetet lyfts och behandlas på föräldramöten och skolråd.

7. Förankring

För Vallens skolas personal är värdegrundsarbetet ett naturligt inslag i vardagen och undervisningen. Värdegrundsarbetet utgör en viktig byggsten i Vallens skolas vision. För att kunna ta till sig och tillgodogöra sig undervisningen, behöver våra elever känna trygghet och trivsel på skolan.

Vi på Vallen vill inte att värdegrundsarbetet eller arbetet mot kränkande behandling ska vara ett enskilt spår. Vi på Vallen vill att detta arbete ska vara integrerat i allt vi gör. De demokratiska värdena är en viktig del av skolans vision genom att de är förutsättningar för ett hållbart lärande och ett hållbart samhälle.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

Om personal bevittnar kränkningar, reagerar och agerar personal direkt genom att ingripa och markera vad som gäller. När kränkning har hänt, följer personal nedanstående handlingsplan samt Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa. Åtgärder ska ske snarast och en första kontakt ska tas inom 24 timmar. Mentor informeras alltid.

1. **Utredning:** Personal tar reda på vad som hänt: vem som har blivit utsatt och av vem, var och när. Beroende på situation vänder sig personalen till olika källor: elever, vårdnadshavare, skolpersonal. Eventuellt kopplas även skolans elevhälsa in. Vid planeringen av åtgärder görs en avstämning gentemot Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa
2. **Samtal:**
 - a. Personal samtalar enskilt med den elev som blivit utsatt. Barnet/eleven får berätta och personalen är tydlig med att visa att eleven har skolans stöd och att skolan ska arbeta med att komma till rätta med problemen samt löpande informera eleven om vad som händer. Tid bokas för uppföljning och återkoppling utifrån behov och situation.
 - b. Personal samtalar med den som utsatt någon annan för kränkning eller mobbning: Personal beskriver vad som framkommit och frågar eleven om han/hon känner igen beskrivningen, betonar vikten av att ta ansvar för sina handlingar och tydliggör hur skolan ställer sig till kränkningar och mobbning. Personalen gör en överenskommelse med eleven om vad han/ hon ska göra för att förändra situationen. Eleven får tydlig information om vad som kommer att hända. Tid bokas för uppföljning.
 - c. Beroende på situationen kan det vara lämpligt att båda parter får möjlighet att träffas och prata tillsammans. Mentor eller annan personal leder samtalet. De båda parterna redogör för sin upplevelse och överenskommelse tas om hur gå vidare för att förebygga och främja att det inte händer igen.

- d. Mentor eller annan personal ringer hem till båda parter vårdnadshavare och informerar om vilka samtal som ägt rum, vad som framkommit, genomförda och planerade åtgärder samt tid för uppföljning.
- 3. Dokumentation:** Personal dokumenterar händelse och åtgärder i STELLA. Mentor dokumenterar händelse och åtgärder i en tjänsteanteckning.
 - 4. Uppföljning:** I uppföljningen samtalar mentor eller annan personal enskilt med den som blivit utsatt för att se om situationen förbättrats. Samtal sker även med den som utsatt eleven för kränkning eller mobbning. Det är av vikt att återkoppla utifrån den överenskommelse som gjorts. I samband med uppföljningen beslutas hur gå vidare. Om personal bedömer att situationen är färdigåtgärdad meddelas berörda det inklusive vårdnadshavare.
 - 5. Om problem kvarstår:** Om uppföljning eller annan händelse visar att problem kvarstår, stämmer mentor eller annan personal av med Vallens skolas stöd- och konsekvenstrappa för att avgöra nästa lämpliga steg. Elevhälsoteamet kontaktas.
 - 6. Polisanmälan:** Vid allvarigare kränkningar/misshandel görs polisanmälan och orosanmälan.

Rutiner när vuxen kränker eller diskriminerar elev

Vid situationer där en vuxen kränker eller diskriminerar en elev är det rektors ansvar att agera utifrån följande handlingsplan.

1. Rektor utreder, dokumenterar, följer upp och kontaktar elevens vårdnadshavare.
 2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.*

- Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

